

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 172/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátska kancelária, Palárikova 1449, Čadca, vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom I uznesenia Okresného súdu Humenné č. k. 8 P 133/2017-53 z 8. augusta 2017, ako aj porušenia základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom I uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 20 CoP 27/2017-142 z 23. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej

advokátkou JUDr. Annou Mozolíkovou, vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom I uznesenia Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 P 133/2017-53 z 8. augusta 2017, ako aj porušenia základných práv zaručených v čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom I uznesenia Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 CoP 27/2017-142 z 23. novembra 2017.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľka uviedla, že okresný súd výrokom I uznesenia č. k. 8 P 133/2017-53 z 8. augusta 2017 rozhodol o návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 25 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) tak, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci zákazu styku otca s maloletou, ktorý bol súdu doručený 17. júla 2017, zamietol, pretože bez preukázania ďalších skutočností súd považuje zákaz styku otca s maloletou za príliš hlboký zásah do vzájomných vzťahov medzi otcom a maloletou a je v záujme maloletej budovať vzťah s otcom, avšak nie v prípade, keď je otec maloletej pod vplyvom alkoholu alebo pod vplyvom inej návykovej látky, a preto sa súdu javí ako vhodnejšie zachovať styk otca s maloletou aspoň v minimálnom rozsahu, a to jedenkrát mesačne v sobotu od 14.00 h do 18.00 h, a to za prítomnosti matky s tým, že matka môže odmietnuť styk otca s maloletou, pokiaľ sa otec pre maloletú dostaví pod vplyvom alkoholu alebo pod vplyvom návykovej látky.

Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie sťažovateľka. Namietala podľa nej nepreskúmateľné rozhodnutie. Poukázala na alkoholizmus otca dieťaťa a na príznaky duševnej choroby.

Výrokom I uznesenia krajského súdu vydaným pod č. k. 20 CoP 27/2017-142 z 23. novembra 2017 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci zákazu styku otca s maloletou zamietol, pretože v danom prípade odvolací súd zastáva názor, že sťažovateľka

neosvedčila nevyhnutnosť okamžitého zákazu styku otca s maloletou, keď upravený styk otec z väčšej časti nevyužíva.

Sťažovateľka v sťažnosti ústavnému súdu namieta, „že napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov, ako aj napadnutými postupmi Krajského súdu v Prešove, boli porušené jej základné práva, rovnako ako práva maloletej, a to práva zaručené čl. 19 ods. 2 Ústavy, čl. 10 a čl. 32 ods. 4 Listiny a čl. 8 Európskeho dohovoru a práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy.

... Sťažovateľka namieta, že predbežným (a dočasným) nezakázaním styku maloletej s otcom bolo zasiahnuté do jej práva, rovnako ako práva maloletej, na rodinný život, pretože tento zákaz by splnil všetky kľúčové podmienky, a to podmienku zákonnosti (súlad so zákonom) a podmienku primeranosti (potrebu v demokratickej spoločnosti)...

... V tejto veci dospela matka v podanom odvolaní k záveru o nepreskúmateľnosti napadnutého výroku I. uznesenia z dvoch dôvodov. Zdôvodnenie vyhodnocuje ako nedostatočné jednak preto, že neobsahuje konkrétnu komparáciu na písomné vyjadrenie kolízneho opatrovníka doručenej súdu 3. augusta 2017 a jemu dostupné (a súdu vyjavené) informácie. Ďalej súdu vytyka, že nijako nezdôvodnil záver, že považuje zákaz styku otca s maloletou (aspoň na šesť mesiacov) za príliš hlboký zásah do vzájomných vzťahov medzi otcom a maloletou. Záver okresného súdu neobstojí, pretože dôvod nevyhovenia návrhu kolízneho opatrovníka, ktorý zastával názor, že je v záujme maloletej obmedziť momentálne jej styk s otcom, a to na dobu šiestich mesiacov, keď po toto obdobie môžem byť príčiny obmedzenia styku odstránené a styk otca s maloletou obnovené, v uznesení nebol nijako vysporiadaný. Súd v napadnutom uznesení neopísal dôvody záveru, že aj doba pol roka v prípade tak maloletého dieťaťa, bez toho, aby sa realizoval styk otca s maloletou, môže mať (v tomto prípade) negatívny vplyv na vzájomné vzťahy medzi otcom a maloletou. Jeho záver, že sa návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia vo veci zákazu styku otca s maloletou zamietá, nie je možné preskúmať. Ak je okresné uznesenie nepreskúmateľné, možno len ťažko uvažovať o jeho preskúmaní odvolacím súdom, čo napokon vyplýva už z lingvistickej stránky veci, kedy sa nepreskúmateľné uznesenia logicky nedajú vecne preskúmať. Nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia teda zvyčajne bude prekážkou posúdenia ďalších odvolacích námietok...

... Vo vzťahu k údajnom porušení práva na spravodlivý proces a účinný prostriedok nápravy sťažovateľka upozorňuje, že v odvolacom konaní sa súd nezaoberal namietanou nepreskúmateľnosťou a čiastočnou nezrozumiteľnosťou uznesenia okresného súdu...

... Odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia je vnútorne rozporné, lebo na jednej strane je sťažovateľke vytýkané, že nedefinovala predpoklady prípustnosti zákazu styku otca s maloletou a že je v záujme riadneho vývoja maloletej, na strane druhej okresný súd sám bol povinný svoje zamietavé uznesenie riadne zdôvodniť; bol povinný tiež vysvetliť, prečo sa určitým tvrdením sťažovateľky nezaoberal. Pretože tak nepostupoval, porušil právo na spravodlivý proces. Ak je povinnosťou okresných súdov vyplývajúce z práva na spravodlivý proces to, aby sa vysporiadali aj s námietkami žalobcov uvádzanými oneskorene, a to z pohľadu včasnosti ich uplatnenia, tým skôr je daná povinnosť odvolacích súdov vysporiadať sa s tvrdeniami uvádzanými v odvolaní, teda riadne a včas. Jednou z požiadaviek vyplývajúcich z práva na spravodlivý proces a z princípov právneho štátu je povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť. Z odôvodnenia uznesenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Pretože tomu tak nebolo, zamietavé uznesenie bolo nepreskúmateľné, pretože nedávalo dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Sťažovateľka opakovane vyslovuje, že ak nie je z napadnutého uznesenia okresného súdu zrejmé, prečo súd nepovažoval za odôvodnenú vecnú argumentáciu matky v návrhu a prečo jej návrh považuje za mylný, nutné považovať takéto rozhodnutie za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov najmä vtedy, ak ide o konkrétne argumentáciu, na ktorej je postavený základ návrhu. Súd, ktorý sa vysporiadava s takou argumentáciou, ju nemohol len pre nesprávnosť odmietnuť, ale musí tiež uviesť, v čom konkrétne jej nesprávnosť spočíva. Bolo povinnosťou súdu sťažovateľke ako strane sporu ozrejmiť, akými úsudkami bol vedený a k akým záverom dospel. Pretože časť odôvodnenia uznesenia okresného súdu, v ktorej sa mal okresný súd vyjadriť k skutkovým a právnym otázkam vyplývajúcim z uplatnených návrhových bodov, je tvorená z veľkej časti takými pasážami prevzatými bez ďalšieho komentára z publikovaných tvrdení, bez toho, aby okresný súd zároveň vyložil, aký význam majú tieto prevzaté závery pre jeho rozhodnutie vo veci, zostalo uznesenie okresného súdu nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Odvolací súd sa s názorom

odvolacieho súdu stotožnil, bez toho by však vysvetlil, prečo sťažovateľkinu, minimálne sčasti nepochybne relevantnú právnu argumentáciu k otázke, či možno za danej situácie za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť považovať uznesenie preto, že neobsahuje vôbec právne závery vyplývajúce z rozhodujúcich skutkových okolností a ktorých dôvody nie sú vo vzťahu k výroku jednoznačné, odmietol ako nesprávnu, pretože iba konštatoval, že záver súdu je v súlade s doktrínou i jeho judikatúrou.“.

Sťažovateľka žiada priznať jej finančné zadost'učinenie vo výške 2 500 eur s odôvodnením dlhotrvajúceho stavu, „*keď už dávno malo dôjsť k obmedzeniu styku otca s maloletou dcérou, tým skôr so sťažovateľkou, ktorá musí byť ich styku prítomná. Súdy neochránili sťažovateľku, ale ani maloletú, pred spôsobovaným rozrušovaním otcom, ktorý o svoj kontakt s maloletou v skutočnosti nestojí. Takéto situácie ovplyvňujú psychické prežívanie a nie sú v záujme maloletej, ale ani samotnej sťažovateľky.“.*

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„I. Základné právo sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom I. uznesenia Krajského súdu v Prešove 20 CoP/27/2017-142 z 23. novembra 2017 porušené bolo.

II. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom I. uznesenia Okresného súdu Humenné 8P/133/2017 - 53 z 8. augusta 2017 porušené bolo.

III. Uznesenie Krajského súdu v Prešove 20CoP/27/2017 - 142 z 23. novembra 2017 vo výroku I. a uznesenie Okresného súdu Humenné 8P/133/2017 - 53 z 8. augusta 2017 vo výroku I. zrušuje a vec vracia podľa povahy rozhodnutia buď Krajskému súdu v Prešove alebo Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie.

IV. Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2.500,- EUR, ktoré sú Krajský súd v Prešove a Okresný súd Humenné povinné vyplatiť sťažovateľke spoločne a nerozdielne do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V. Krajský súd v Prešove a Okresný súd v Humennom sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov konania pred ústavným súdom sťažovateľke z titulu trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľky do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Uvedené vyplýva z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07, II. ÚS 708/2017).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje

až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Proti sťažovateľkou napadnutému uzneseniu okresného súdu č. k. 8 P 133/2017-53 z 8. augusta 2017 bolo možné podať odvolanie krajskému súdu. Oprávnenie podať odvolanie sťažovateľka aj využila. Krajský súd preskúmal uznesenie okresného súdu a svojím uznesením č. k. 20 CoP 27/2017-142 z 23. novembra 2017 rozhodnutie okresného súdu vo výroku I potvrdil (v tejto časti sťažovateľka uznesenie okresného súdu napáda na ústavnom súde) a zmenil vo výroku II. Preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu ústavným súdom by preto bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 20 CoP 27/2017-142 z 23. novembra 2017 je právomoc ústavného súdu na jeho preskúmanie daná, preto ústavný súd namietané rozhodnutie krajského súdu vo výroku I preskúmal.

Sťažovateľka vo vzťahu k namietanému výroku I a príslušnej časti odôvodnenia namieta, že k porušeniu jej základného práva na spravodlivý proces došlo tým, že *„v odvolacom konaní sa súd nezaoberal namietanou nepreskúmateľnosťou a čiastočnou nezrozumiteľnosťou uznesenia okresného súdu“*.

Odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia považuje sťažovateľka za vnútorne rozporné, lebo na jednej strane jej je vytýkané, že nedefinovala predpoklady prípustnosti zákazu styku otca s maloletou, a na strane druhej okresný súd sám bol povinný svoje zamietavé uznesenie riadne zdôvodniť. Podľa nej, ak je povinnosťou okresných súdov vyplývajúcou z práva na spravodlivý proces to, aby sa vysporiadali aj s námietkami žalobcov uvádzanými oneskorene, a to z pohľadu včasnosti ich uplatnenia, o to viac je daná povinnosť odvolacích súdov vysporiadať sa s tvrdeniami uvádzanými v odvolaní. Jednou z požiadaviek vyplývajúcich z práva na spravodlivý proces a z princípov právneho štátu je povinnosť

súdiv svoje rozhodnutia odôvodniť. Z odôvodnenia uznesenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Keďže tomu tak nebolo, zamietavé uznesenie bolo nepreskúmateľné, pretože nedávalo dostatočné záruky toho, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Porušenie jej základného práva zaručeného v čl. 19 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu sťažovateľka osobitne neodôvodnila.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Krajský súd uznesenie č. k. 20 CoP 27/2017-142 z 23. novembra 2017 odôvodnil takto:

«... Z Dohovoru o právach dieťaťa vyplýva princíp, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, vykonávaných súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Právo dieťaťa na styk rodiča s dieťaťom je jednou z esenciálnych zložiek výkonu rodičovských práv.

... Predovšetkým je potrebné poukázať na to, že pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení je rozsah dôkazných prostriedkov zúžený. Nie je potrebné, a vzhľadom na časovú neodkladnosť ani vhodné vykonávať dokazovanie v takom rozsahu, ako pri rozhodovaní vo veci samej, avšak je nutné, aby boli základné skutočnosti, ktoré tvoria podklad pre rozhodnutie, aspoň osvedčené. Za osvedčené možno považovať tie skutočnosti, o ktorých boli predložené dôkazy, resp. sú medzi účastníkmi nesporné.

... Zákonnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia je potreba bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania. V danom prípade má odvolací súd za to, že matka neosvedčila nevyhnutnosť okamžitého zákazu styku otca s maloletou.

... Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že maloletá je v osobnej starostlivosti matky, pričom otec má s maloletou upravený styk rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 15P/53/2016 zo dňa 22. 4. 2016 a to každú párnú sobotu od 9,00 do 17,00 a každý nepárny utorok od 13,00 do 17,00 za prítomnosti matky. Ako matka sama uviedla, takto upravený styk otec z väčšej časti nevyužíva.

... Rodič, ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti nestráca právo stretávať sa s dieťaťom, naopak, je potrebné umožniť mu stretávanie sa s dieťaťom v čo najširšej možnej miere tak, aby bol vzťah rodič - dieťa nielen zachovaný, ale aby bol vytvorený priestor aj pre jeho ďalší rozvoj. Zákaz styku rodiča s dieťaťom je výrazným zásahom do rodičovských práv a možno k nemu pristúpiť len vtedy, ak to vyžaduje záujem dieťaťa, pričom záujem dieťaťa zároveň nie je možné zabezpečiť obmedzením styku.

... „Po rozpade rodiny s maloletými deťmi nielen etika príbuzenských vzťahov, ale aj zákon zaväzuje deti k povinnosti svojich rodičov ctíť a rešpektovať, kým rodičovská zodpovednosť (za riadnu výchovu detí) je prikázaná obom rodičom; preto takisto, pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej

zodpovednosti, nie je - ani pri plnom rešpektovaní práv samých maloletých - zákonného, o to menej ústavného právneho dôvodu na to, aby rodičovi, v ktorého priamej starostlivosti maloleté dieťa nie je, bol styk s ním zakázaný, resp neprimerane obmedzený.“ (nález Ústavného súdu ČR z 24. septembra 1998, sp zn. III. ÚS125/98).

... Odvolací súd má za to, že stretávanie sa s otcom, ktorý by bol pod vplyvom alkoholu či iných návykových látok nie je v záujme dieťaťa, avšak v danom prípade je záujem dieťaťa možné ochrániť a zabezpečiť aj obmedzením styku. Zo spisu, ale ani z vyjadrení samotnej matky nevyplýva, že by bol otec pre maloletú nebezpečný, správal sa k nej agresívne, fyzicky ju napádal, či na ňu útočil verbálne. Preto podľa názoru odvolacieho súdu nie sú dané dôvody na tak výrazný zásah do rodičovských práv, ako je zákaz styku. Navyše styk bude prebiehať v prítomnosti matky, ktorá dohliadne aj na potrebnú starostlivosť o dieťa (vhodná strava, výmena plienok a pod.), ak ju nie je schopný zabezpečiť otec (matka tvrdila, že ak sa maloletá vrátila od otca, zvracala a bola neprebalená). Ako uvádza matka, v styku otca s maloletou nebráni, čo svedčí o tom, že ani matka sa neobáva o bezpečnosť maloletej.

... Na druhej strane však vzhľadom na evidentné problémy otca s požívaním alkoholu (čo mal súd preukázané prepúšťacou správou, č.l. 43 spisu a listom zo dňa 11. 8. 2017 z Psychiatrickej nemocnice Michalovce, n. o., č. l. 69 spisu) nateraz nie je vhodné, aby bol styk upravený v širšom rozsahu. Častý kontakt s otcom v jeho súčasnom stave by mohol nepriaznivo psychicky vplývať na maloletú, preto je potrebné v prvom rade chrániť jej záujmy, a to práve obmedzením styku.

... V prejednávanej veci je potrebné upraviť styk tak, aby boli na jednej strane rešpektované rodičovské práva otca a na druhej strane chránený záujem dieťaťa (vzhľadom na závislosť otca od alkoholu), berúc do úvahy aj právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

... Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd má za to, že nie sú dané dôvody na zákaz styku otca s maloletou, a ochrana záujmov maloletej bude dostatočne zabezpečená obmedzením styku s otcom na každú tretiu sobotu v mesiaci od 14,00 do 18,00 za prítomnosti matky.

... Prítomnosť matky je nutná vzhľadom na to, že, ako vyplýva z vyjadrení matky, otec sa nevie o maloletú primerane postarať (vhodná strava a výmena plienok). Ďalším

dôvodom je to, že maloletá doteraz netrávila s otcom veľa času, z čoho možno usudzovať, že nie je zvyknutá na jeho prítomnosť, čo by aj vzhľadom na jej nízky vek mohlo byť pre ňu stresujúce. Nemenej významnou je tiež alkoholová závislosť otca.

... Nariadené neodkladné opatrenie je len dočasné, ale ak otec chce v budúcnosti častejšie vídavať maloletú Zitu a budovať s ňou vzťah, je v jeho záujme, aby sa zo svojej závislosti na alkohole vyliečil. Po dobu, kým otec nezvláda požívanie alkoholu je potrebné jeho styk s maloletou obmedziť.

... Odvolací súd súhlasí s odvolaním oboch rodičov v časti, v ktorej namietajú nevykonateľnosť výroku súdu prvej inštancie o možnosti matky odoprieť stretnutie otca s maloletou, ak bude otec pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky. Matka nie je spôsobilá odborne posúdiť, či otec je pod vplyvom alkoholu či inej návykovej látky, a odvolací súd si nevie predstaviť, ako by matka túto skutočnosť zisťovala. Subjektívne posúdenie matky na neumožnenie stretnutia by v tomto prípade nepostačovalo, nakoľko by mohlo dôjsť k tomu, že matka by stretnutie neumožnila vôbec len s odôvodnením, že otec nie je triezvy, a to bez akýchkoľvek dôkazov, čím by sa v podstate zmaril účel (jeden z účelov) tohto neodkladného opatrenia. Ak by otec v prípade neumožnenia stretávania podal návrh na výkon rozhodnutia, nebolo by pre súd možné posúdiť, či k odopretiu stretnutia došlo zo strany matky oprávnene alebo nie, a teda či vôbec je daná základná podmienka výkonu rozhodnutia, ktorou je neslnenie povinnosti dobrovoľne.»

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu

je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 781/2015).

Ústavný súd z tohto pohľadu preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a dospel k záveru, že odôvodneniu napadnutého uznesenia krajského súdu nemožno vyčítať nesplnenie požiadavky vyplývajúcej zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia. Krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne. Dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na otázku, prečo sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, ktorý nevyhovel sťažovateľkinmu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci zákazu styku otca s maloletou dcérou. V bode II výroku napadnutého uznesenia krajský súd svoje rozhodnutie limitoval do právoplatnosti skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 8 P 133/2017. Podľa zistenia ústavného súdu konanie dosiaľ nebolo skončené.

V tomto konaní má sťažovateľka priestor na uplatňovanie svojich vecných argumentov odôvodňujúcich prijatie záveru o zákaze styku otca s maloletou dcérou, s ktorými je všeobecný súd povinný sa vysporiadať.

Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom totiž nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

S ohľadom na uvedené sa ústavný súd zaoberal otázkou, či krajský súd svojím rozhodnutím nepoprel účel, zmysel a princípy ustanovení zákona o rodine alebo procesnoprávneho predpisu, ktorý aplikoval v konaní. Ústavný súd však žiadne skutočnosti, ktoré by takýto záver mohli signalizovať, nezistil.

Kontrolou zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie dotknutých ustanovení právneho poriadku krajským súdom so sťažovateľkou označenými ustanoveniami ústavy, listiny a dohovoru dospel ústavný súd k záveru, že je vylúčené, aby napadnutým uznesením krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv (čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ústavy, čl. 36 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2018